

**Szerkesztőség:**

Rimaszombatban, Pokorágyi-  
uteza 1. szám Ide intézendő  
a lap szellemi részét érdeklő  
minden közlemény és levelezés

Élyegtelen levelet nem fogsz  
dunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

**Az előfizetés díja:**

Egész évre . . . 8 korona.  
Fél évre . . . . . 4 korona.  
Negyedévre . . . 2 korona

# GÖMÖR-KISHONT

## VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

**MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASARNAP.**

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

**Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-  
u. 8 sz. a. a könyvkereskedésben  
— Ide intézendők a kiadó hiva-  
talt illető előfizetések, hirdet-  
mény, nyilttér és egyéb felszó-  
lalások.

**A hirdetés díja:**

Egy háromhatos petitor tér-  
fogata . . . . . 12 fillér.  
Többzori hirdetésnei árked-  
vezmény.

**Nyilttér:**

Egy sor . . . . . 40 fillér

**Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legelőszörübben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

### A nagy temetés.

A két évig távol idegenben, bajor földön pihent Andrassy Francziska grófnő megszentelt hamvait f. hó 26-án helyeztük örök nyugalomra az Andrassy grófok ősi fészke, a krasznahorkavárallyai vár tövében elterülő regényes völgy ölében épült műremek mauzoleum sarcophágjába.

Nagy halottat kísértünk el utolsó útjára, kinek porhüvelye már ott nyugszik a senkit nem kimélő zord enyészet karjai között, de nemes lelke magasan fölöttünk lebeg az Isten ítélő széke előtt, hogy ottan is hasonlóan földi életéhez kegyelmet kérjen részünkre — Forrón szerető hitves férjhez az Árván maradt legnemesebb keblű ősz Andrassy Dénes gróf pedig, kivel együtt szokogunk a nagy halott koporsója felett, megtörtént könyezik; mert nem koporsója felett, mert mint az elköltözött kedves emléke, és a vele 36 évi boldog együttélés után örökre jó szívében élő elvesztés fájdó érzete.

Mérhetlen a kesergő hitves férjjel a mi bánatunk és fájdalmunk, mert nem közönséges földi lényt veszítettünk el a megboldogultban. Istennek választott teremtménye volt az elköltözött, ki egész életét hön szeretett drága élete párjának és a közjónak, a szűkölködőknek szentelte.

Mint egy ragyogó csillag az égbolton emelkedik ki fényével és világitásával a többi közül, úgy tűnik ki a megboldogult a mindennapi ember köréből életében lelki jóságával és tetteivel. Nemes szívének rejtekéből előtörő és szétáradó sugarai az érzelem és jótékony világába hatolnak és fényesen világitják be mindazt, a mit egy ember és ember felől elvárni lehet.

Ilyen volt az elköltözöttnek földi élete és ilyen lesz a tul világon az égben is, hová száz-  
ezrek örök hálája és buzgó imája kísért.

Hitvesnő volt, ki férjét az imáadásig szerette, egész odaadással osztotta meg vele a földi élet örömeit és szenvedéseit; védőangyala volt a kisdedeknek, az árváknak, kiknek részére hajleket emeltetett; anyja volt a szegényeknek és gyámol-

talánoknak, kiknek ételt és ruhát adott; nemes-szívű, fenkölt gondolkodású nő volt, a ki névtelenül, szerényen, de mindenkor kész örömmel nyitotta meg szívet és földi javainak kincsés tárát, ha szépért, nemes és jóért áldozni kellett. És mindezeket megkoronázta azzal, hogy az Isten dicsőségére és imádságra templomokat épített, hogy mintegy figyelmeztessen bennünket arra, miszerint minden jót Istentől nyerhetünk, tehát ne feledkezzünk meg legbölcsebbesébb jó Atyánkról s szolgáljunk neki úgy, a hogy a vallásosság érzete sugalja.

És most? A nemes szív kihűlt. A legjótékonyabb magyar grófnő nincsen közöttünk az élők között. Földi maradványai azonban itten pihennek hazai földünkben, az a mienk és azt többé nem veszi el tőlünk más, csak az örök enyészet.

Emléke, boldog emléke él közöttünk az idők végéig. Élete, neve a legendáé lesz. Francziska grófnő, kit már úgy nevez mindenki: kegyes jótévő Nagyasszonyunk! Te vagy a mi legkedvesebb és legdrágább halottunk. Orizni is fogjuk maradvánód emlékedet és kihűlt tetemedet féltékenyen. A tavaszi lágy szellő meleg lehelle és a hideg tél zordon fuvallata felkapja a te nevedet és emlékedet, sirva bolyongja körül vele az ódon vár gyászos kormos falait, a bércz-koszorúk bus ormait s áradtan pihen meg vele sirboltod felett, hol a szentlélek szelid galamb képében virraszt drága hamvaid felett.

Mi pedig földi vándorlásainkban álljunk meg a szent ereklyét rejtő mauzoleum előtt, boruljunk le arra a bársony pázsitra, a melyet a jótékony-ságot élvezők örömkönnyei öntöznek és rebejjünk egy buzgó imát: Nagyasszonyunk imádkozzál éretünk!  
*Komáromy István.*

### Andrassy Francziska grófnő temetése.

Évek hosszú sora óta láttuk vármegyénkben s az egész országban működni azt a jótékony kezét, melynek birtokosa sok könnyet letörölt, sok szenvedőn segített és sok intézmény megalkotásához fejedelmi adományt járult. Azt a megszokott nemeslelkű emberpárt, mely szíve melegének sugarait árasztotta vármegyénkbe — nem láttuk itthon, mert a nemes lelkű főúr az ő szíve vá-

holna 20 év multán is. Ha másról nem, a homloka közepe levő nagy anyajegyéről; két szeméről, melyekből még most is jóindulat sugárzott elő, s arról a nagy fekete bajszról, melyet egykoron a gyógyszerész felőráig is felkötve tartott, s oly gondosan ápolta, hogy minden szála úgy állt, mint a parancsolat. Most már nem volt, a ki parancsoljon ennek a bajsznak. Gazdája nem használta többé kefére, s brilliánttal, ezért aztán a szála lekonyultak, összecsapzottak a dértől, egyik-másik szürkülni is kezdett.

Simák Gyula hirtelen arra gondolt, hogy ez az ember fel akarja most ültetni. Mert meg kell vallani, hogy nagy kópé volt egykor ez a Géza. Még mikor együtt laktak Pesten egy hónapos szobában s ő egy műasztalosnál dolgozott, az pedig egy patikában segédkezett, sokszor megnőtört, hogy a szegény asztalos-legényt valami csinyteljének idején kiugratta az ágyból. Majd meg álarcot öltött s rátört, mint a hogy a rablók szoktak s leszalasztotta segítségért a házmesterhez. Igaz, e mellett, hogy jószívű is volt, mert pénzzel is kisegítette akárhányszor. Az is cifra dolog volt, mikor Géza már nős korában, s mint egy vidéki apóteka tulajdonosa, látogatába jövő barátjának az öreg szakácsnét mutatta be felesége gyanánt s odaültette az asztalfőre Gyula mellé s mig ez alig győzött kiszitbandozni a vén tarisznyának, addig a fiatal menyecske az ételt hordta föl. Szóval mindig csinnyeken törte a fejét. Hát ha... hálha... most is csak tréfál ez az ember! De a csavargó arcvonásai

lasztottjával, rajongásig szeretett hitvesével: Francziska grófnőval mindig külföldön élt.

A jótékony adományok jöttek, egyre jöttek községeknek, egyházaknak, iskoláknak, jótékony, kulturális és egyéb intézményeknek. Es Andrassy Dénes gróf, Francziska grófnőval együtt nevét a fejedelmi bőkezűségen is felülemelkedő nagy adományokkal halhatatlanná tette; mindkettőjük nagy alakját a hála, a tisztelet, a csodálat dicsfényre övezte s mikor két év előtt: 1902. október 26-án Münchenben meghalt a „Nagyasszony”, általános volt a részvétel, a megtört, bánoztó férj gyászát megosztották ezek és ezek, kik az ő jótékonyaságának áldásosságát élvezték.

De az igazi részvét csak most juthatott kifejezésre, mikor a nagy halott hazajött, amikor a szeretett hitves porhüvelyét hazahozta Krasznahorka, Dernő, Hároskut, Hosszurét és az itt elterülő nagy családi birtok ura, hogy az ősi vár alján épített mauzoleumban örök nyugalmat leljen. A gyászpompá, melylyel a nemes gróf hitvese tetemét végső útjára kísérté, imposzans, megkapó volt. Csak fejedelmeket temetnek így, s csak Andrassy Dénes gróf temethette így az ő szíve királyonját! . .

Rozsnyó városa s az Andrassy-uradalom központja: Krasznahorkaváralja mély gyászot öltött. Hetek óta szakadatlanul folytak lázasan az előkészületek, hogy a gyászpompá méltó legyen a Nagyasszonyhoz, s méltó legyen a hitvesében *mindent* veszített gróf bánatához. Mindenki tudta, hogy a gróf az ő bánatos szíve vágyát követi, mikor hitvese emlékére nagy alapítványokat tesz; áldoz a jótékonyaság oltárára tovább — mint a hogy ő gondolta és életében tette, — megalkotta a krasznahorkai várban berendezett szép Francziska ereklye-muzeumot, Rozsnyón a Francziska menházat és megbizta az ő jószágkormányozóját, méltó meghittjét: *Sulyovszky* István kir. tanácsost a temetés rendezésével, ki aztán a vezetését megbizta *Feymann* László és *Komoróczy* Miklós vezetésével megalkotott nagybizottságot.

Ez a bizottság aztán fáradhatatlanul működött. Különösen *Komoróczy* és *Feymann* éjjel-nappal azon munkáltak, hogy ez a temetés feledhetetlen, páratlan legyen. Irodát rendeztek be, innen folyt sűrűn a levelezés, innen történtek a rendelkezések. Nehéz munka volt, mert hiszen ebben a gyásznapélyben igaz részvéttel együtt érezett a nemes gróffal nemcsak Gömörvármegye, mely méltán büszke az ő tiszteletreméltó Andrassy Dénesére, de az egész ország, mely apothosissá avatta és temetést s a Francziska grófnő kultuszában kegyelettel és mély tisztelettel fejt hajt. De résztvett e gyászban Bécs városa és München is, hol a grófi pár igazi boldogságból töltött évtizedeket.

Rozsnyó és vidéke közönsége megilletődéssel segédkezett a temetés előkészületeiben. Már folyó hó 25-én minden házon gyászlobogó lengett, a Viktória díszítő társulat emberei pedig szerényen dolgoztak, hogy

## TÁRCZA.

### Gróf Andrassy Dénesné halálára.

Meghalt, miként sok más halandó,  
Külömbőség annyi csak,  
Hogy ott a hold szállt le az égről,  
Mig itt letűnt a Nap!

Mély fájdalomnak könnye nincsen,  
Zokogni sem lehet . . .  
De ott virraszt sirján örökké  
A hű emlékezet!

Isten! világ nagy alkotója!  
Hallgasd meg hő imánk:  
Engedd, hogy ezután a mennyből  
Küldjön áldást reánk!

### A csavargó.

Irta: BARANKAY LAJOS.

A műhelyből vidám fütty-bang és dalolás hallatszott, hol erősebben, hol gyengébben, a mint a fűrészelés, kalapácsolás zaja megengedte. A bent lévőek egészen jól érezték magukat. Hogy is ne! Annyi dolguk volt,

hogy egy percnyi idejük sem maradt unatkozni. Csak úgy égett kezükben a munka, mig a középre állított kályhában vigan lobogott a forgács, s pirosuló lángja még jobb kedvre hangolta a mestert és legényeit.

Künn hideg novemberi nap volt. A nap sütött ugyan, de fölmelegíteni nem tudta már a föld szívet, sugarai nyom nélkül enyésztek el a rideg, ősi tájon. A fák lombja lehullva hevert, csak itt ott egy-némelyik ágon reszketett egy pár levél, ép úgy, mint az a rongyokba bujt alak a ház előtt, a ki több mint félórája áll egy helyben s azon tűnődik, hogy benyisson-e a kapun vagy sem. Ura megnézi a kifüggesztett ezégtáblát, melyre fekete alapon nagy fehér betűkkel ez van fölírva: Simák Gyula mű- és butorasztalos.

Eh mit! — mormogja magában s most már tétozás nélkül belép a kapun, a honnan a műhelybe jut. A hirtelen feléje özönlő meleg egy pillanatra elhomályosítja szemét, de már a következő perczben fölisméri a főpadnál dolgozó mesterben egykori barátját s volt iskola-társát. Remegő hangon szólítja meg.

— *En* vagy Gyula? Rám mersz e, ugy e megváltoztam? Hangja elakad a keserűségtől. A mester hosszasan nézi a csavargót, szánalom ül arcára s látszik, hogy emlékezete az elmúlt időkben bolyong.

— *Te* volnál az Géza? csakugyan, Bodor Géza, a gyógyszerész.

Megismerte, pedig körülbelül 10 éve, hogy nem látta De Bodor Géza arcvonásai olyanok, hogy ráismert

# GROSINGER MIKSA

divatáruháza

RIMASZOMBAT, Deák Ferencz utoza 10.

Ujjonnan épült és berendezett divatáruházam megnyilt, azt **idényszerinti árú-cikkekkel dusan felszereltem**, felhivom a t. közönséget annak megtekintésére, minden vásárlási kényszer kizárásával.

Kiváló tisztelettel

**Grosinger Miksa.**

befejezzék a gyáspompa díszítési munkálatait. Aznap és 26-án délelőtt érkeztek a küldöttségek. A vonatknál *Feymann László* és *Komoróczy Miklós* fogadták az érkezőket és a tűzoltók segítségével mindenki szállására jutott.

Másnap — 26-án — reggel Rozsnyó városa egy nagy város élénk képét mutatta. A Rikóczy-téren csakugy feketélt az ünnepi feketébe öltözött idegen tömege, s a tér nagy részét megszállva tartották a rendelkezésre álló fogatok, melyeket — számszerint mintegy 250-et — a vidékről szereztek meg nagy költséggel.

Reggel 8 órakor megkondultak a harangok s kezdetüket vették a gyászistentiszteletnek. A székesegyházban *Fábián Ferenc* kanonok, a prémontreik templomában *Szepessy Géza* főgimnáziumi igazgató-tanár fényes segédlettel tartották meg a gyászmisét. Az ág. ev. templomban *Terray Gyula* főesperes, az ev. ref. templomban *Réz László* lelkész, az izraelita templomban dr. *Weiszkopf Arthur* tartott gyönyörű beszédet s szívből szóló, áhitatos imát mondott mindenik lelkész. Isten áldását kérve a boldogult *Francziska grófné* emlékére és nemeslelkű kegyes férjére: *Andrássy Dénes* grófra, kinek életéért hő fohászt küldöttek az egek Urához.

Ez idő alatt a kocsi hosszú során számosan mentek a kassai államuton *Krasznahorka-Várallyán* jóval túl levő mauzoleumhoz, melyet 9 órakor *Bubics Zsigmond* kassai püspök fényes segédlettel szentelt fel.

A mauzoleum egy magaslaton, vas rácsal körülvett egy holdnyi park közepén fekszik s már messziről látható.

Olyan temetkezési hely ez, a milyenhez fogható alig lehet látni. A mauzoleumot magas kőfal veszi körül, a melynek nagy kapuján belépve s mintegy 100 lépésre haladva a néző egy négyszögű fórumon találja magát.

Hatalmas kövekből faragott négyszögben emelkedik fölfelé a 20 méter magas épület; a négy sarka le van tompítva, s e sarkokon két-két fölfelé keskenyedő, beépített oszlop támogatja a lépcsőzetesen emelkedő kerek felső építményt, a melyen tizenkét ablak van s a melyre azután ráborul a hatalmas kőkupola. Legtetején a kőkeresztel koronázott hatszögletes és hatablakos, kőből faragott laternával. A kupola alatti építményen négyoldalt aranybetűs felirások vannak: Non videti, sed esse (Nem látszani, de lenni.) Si vis vivere, disce mori (Ha élni akarsz, tanulj meghalni.) Morte beata nihil beatius (A boldog halálnál nincsen nagyobb boldogság.) Sic separat amara mors (Igy választ el a keserű halál.) Cor inops ne afflixerit (Ne ragaszkodj a tehetetlen szívhez!)

A fórum kapujával szemben széles kölépcső vezet a mauzoleum gazdagon stílizált oroszlán fejekkel díszített bronz-kapujához; a lépcső alján kétoldalt, mint kapuőrök, tompított színezésű, óriás méretű, kőből faragott arkangyalok állanak, kezükben lángpallossal. A kapu fölé angyalok tartják az *Andrássy grófok* tompa színekkel kifestett, kőbevésett czimerét; a czimer fölött a főpárkányon e fölírás olvasható: Sepulchrum Ei (A Neki szentelt sírhely.)

A mauzoleum belseje szabálytalan nyolcszögletes és a belül is oszlopokon nyugvó kupola olyan, mintha vert aranyból volna: ravennai módon arany mozaikkal van kirakva. A kupola alján lévő ablakok pillérein színes mozaikból kirakott angyaloké vannak. A kupola alatti széles párkányfalon a négy evangélistának szimbolikus képe (ember fej, ökör fej, oroszlán fej és sas fej) van kőből kifaragva. Ezek között fölíratok vannak: Corde meo abscondi e loquia tua, ut non peccem tibi. (Szívembe rejtettem, a mit mondtál, hogy ne vétkezem ellened.) Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam cosequentur. (Boldogok az irgalmasok, mert ők is irgalmasságot nyernek.) Bonae vitae numerus dierum, bonum autem nomen permanebit in aevum (A jámbor élet napjai megszámlálvák, de a jók neve örökké fennmarad.) Ingemisce tacem mortuorum luctum non facies. (Ne reszkess a meghaltakért való gyász miatt.)

A nyolc szögleten álló oszlop mindegyikének feje — az ókeresztény stílusnak megfelelően — más-más, alsó egyharmadrésze pedig gazdag skulpturával ékes. Az oszlopok közötti oldalfal közül négy keskenyebb, ezekben bronzalakú fülkék vannak s a fülkében nagy, régi veretű bronzedényekben cziprusfák állanak. Ugy az oldalfalak, valamint az oszlopok alatt körkörösön körülfutó magas talapzati fal a legkülönbözőbb színű márványlapokkal van burkolva. Az egész világ minden tájékról hordták össze ide a legszebb márványt. A svájci (St. Triphon) koromfekete márványlapokat föl váltják a vakító fehérségű skyros-i (görög) lapok s a vörös foltos griotteiek (olasz.) A

sohorsini (Aradmegye) híres sárga márvány is sűrűn van alkalmazva és különösen hatásos az auber-grau-i (Németország) sötét-szürke szomszedságában; a mexikói halványzöld mezők közepéből, mint a parázs, ugy tüzel felénk a tuniszi márvány vérvörös színe.

Az előtérben két oldalt van a laazi fehér márványból faragott két hatalmas szarkofág, mely a Teodorik időjéből való minta után készült s a belépőtől balfelé esőbe helyezték örök nyugalomra *Andrássy Francziska grófnőt*; a másik, jobboldalt álló szarkofág *Andrássy Dénes* gróf nyugó helye lesz.

A két szarkofágnak egymás felé, tehát lefelé néző oldalát relief-képek díszítik. Középen koszorúval övezett domboru mellképe van a grófnének és a grófnak. A grófné képe mellett két oldalt jótékonyági jeleneteket ábrázoló relief-kép látható, míg a gróf képmását jobbról is, balról is — a hűségnek szimboluma — a kutya domboru képe veszi körül. Elöl, a lábfelőlí részen mind a két kőkoporsón ott van az *Andrássy grófi* czimer, alatta a grófnénál: Non quam diu, sed quam bene (Nem annyira sokáig, mint inkább jól), a grófné: Vita fumus (Az élet füst) fölírás olvasható.

A két szarkofág között előrehaladva az oltár elé érünk, melynek fülkéje csakugy, mint a kupola-boltozat főnn arany mozaikkal van kirakva; a fülke arany boltozatos tetejéről ereszkedik az oltár fölé egy színezüsből vert galamb. Az oltár maga remekmű. Bronzból készült, gazdag arany és patina díszszel. Félkör alakú tetején a Szentháromság jelvénye, melynek közepéről arany láncon a kezdet és vég aranyból való szimboluma, az alfa és omega csüng. Az oltár közepén a florenzi márvány-mozaikból kirakott művészi oltárkép: Szent Francziska képe, mellette kétoldalt Kerubinok. Az oltárasztal (mensa) lapja egy darab tiszta pavonazó márványból van faragva és szokatlan nagyságánál fogva tizezer koronát meghaladó értéket képvisel. Ugyanebből a fekete-fehér tarka márványból valók az oltárlépcsők is. A oltárasztal homlok-alapja többféle színes márványból való, köztük a sötétzöld színű pirenai lapok értékes ritkaságok.

A padozat is színes márványlapokkal burkolt: itt különösen a Nembro Biankóból való fehér és a Rigalloból került sárgaszínű olasz márványt használták. A négy cziprusfát tartalmazó fülkének mindegyike előtt koronászerű bronz ámpolna csüng, bennük az örök tűz ég.

Kívül a kapu fölött nagy fekete márványlapon olvassuk az aranybetűs felirást:

„E mauzoleumot imádott hitvese, *Andrássy Francziska grófné* áldott hamvainak nyugóhelyéül, nemkülömben felejthetetlen emléke és hervadhatatlan érdeme megörökítésére emelte hálás, hű férje, *Dénes*. 1903.”

A mauzoleum templomi felszerelése mind *Andrássy Francziska grófné* ékszeréből készült, a nyers arany és drágakő értéke meghaladja a kétszázhat ezer koronát. Legszebb tárgya e felszerelésnek az egy kilogrammnál nehezebb, tizenhatszáz karátos aranyból készült, drágakövekkel kirakott serleg, melyen egyetlen óriás nagyságu topáz kilenczvenhat ezer koronára van becsülve, az egész serleg értéke pedig százhatvanöt ezer korona.

A mauzoleum tervezője *Bernál Rikárd*, építője *Schmucker Ede* müncheni műépítész és *Frick Miksa* akadémiai szobrász, kik a felszentelésnél jelen voltak.

Felszentelés után a mauzoleumot elzárták, s így sokan hiába fáradtak ki, mert nem volt szabad senkit beocsátani.

Már délre járt az idő, mikor a szép istentisztelet és a beszentelés véget ért. E közben megérkeztek az összes küldöttségek s beszállították a százhusznál több koszorút. A bejelentett küldöttségek közül kiemeljük a következőket: Budapest székesfővárost: *Almássy Dénes* tanácsos, Bécs várost: *Weiskischer* dr. főtanácsos és *Grosbauer* tanácsos képviselte. Abauj-tornavármegye küldöttségét *Rakovszky* Endre alispán vezette. Abauj-Torna és Kassa honvédegyesülete, *Andrássy Géza* gróf tisztikara, balogi ev. ref. egyház, bártfai gör. kath. hitközség, Berdárka község, Berzéte község, Csetnek város, kath. egyház, csoltói és mellétei egyházak. Dobsina város, dobsinai róm. kath. hitközség, dobsinai polg. fiu és leányiskola és a bányász-társaság, eperjesi gör. kath. egyházmegye, és a jogakadémia (dr. *Mikler* Károly dékán). F. M. K. E. (*Clay* Vilmos titkár), Gömör-Kisbontvármegye nagyküldöttségét *Hámos László* főispán és *Bornemisza László* alispán vezette, a gömöri ág. hitv. ev. egyházmegye nagyküldöttségét *Szentiványi Árpád*, *Kubinyi Géza* és *Terray Gyula* vezették. A gömöri ev. ref. egyházmegye deputációja élén *Nagy Pál* jött a vármegyei tanfelügyelőség, a vármegyei közművelődési egyesület *Páy Gyula*, *Druisner* György és *Váry János*, az általános tanítóegylet, Gócs

— Mért nem vállaltál más hivatalt, hiszen képzett, tanult ember vagy?

— Mindentlül irtódom, mindent megutáltam, pedig mindent próbáltam, de semmihez se volt kedvem. Azaz lettem, a m'nek látsz... semmivé, utcaiz kóborló bitanggá...

Hangja érezessé, kiabálóvá lett. Barátja egy pillanatra a régi Gézát vélte maga előtt látni, de azután megint a rekedt hangu, rongyos koldus kérdő tekintetével találkozott a szemé.

— Adj csak egy korty italt, olyan száraz a torokom, meg két napja nem is ettem. Simák Gyula csak most vette észre, hogy a csavargóról pálinka szag terjed a szoba meleg levegőjében. Persze, hogy most is azt kért.

— Géza... Géza, azt nem kapsz nálam, hanem, ha éhes vagy...

Most kinyílt az ajtó, s belépett rajta a fiatal, csinos háziasszony, utána ezammogott három éves kis fia. A menyecske jó kedvvel, nyájasan szolt férjéhez:

— Na Gyula! a négy kenyérünk ugyancsak szépen sikerült. Mindenik olyan, mint a rózsza, belseje, akár a frissen esett harmat. A legkisebbet meg is szegtem, nesze!... ezzel tiszta fehér vászon kötőjéből kivette a pilist s odatette az asztalra egy késsel együtt.

— Jól tetted lelkem, éppen jókor, ládd vendégünk van.

A menyecske megütöközött ugyan a különös vendégen, azonban nem volt szokása férjével ellenkezni. Így hát csakhamar tányért, meg friss szalonná és sódort kerített az asztalra. Azalatt férje a kis fiut odatolta a csavargó elé.

— Lajcsi te, adj pacsit a bácsinak. Az nem is ké-

község, Jolsva város polgármesterével, jolsvai nőegylet, siketnémák és vakok intézete, kassai jogakadémia, káptalan, premontrei főgimnázium, gör. kath. egyházközség, gazdasági tanintézet, állami főiskola, munkás betegseggyógyó-pénztár, Kassa város és muzeum *Münster* Tivadar polgármester vezetése alatt, keleméri ev. ref. egyház, kispolgármester vezetése alatt, keleméri ev. ref. egyház, krasznahorkavárallyai uradalom tisztikara élén *Sulyovszky* István kir. tanácsossal, Liptószentandrás, Munkács, Nagymihály, Nagyrőce, Nadabula, Oláhpaták, országos emlékek bizottsága, Paskaháza, Pelsőcz, Putnok város, Rédova, Rimaszombat város (dr. *Kovács* László, dr. *Glauf* Pál), rimaszombati fehéskereszt-egylet (*Hámos* László, *Lukács* Géza, *Bornemisza* László, *Kern* Adolfné, *Lukács* Géza, *Lukács* Margitka, dr. *Lichtschein* Adolfné, *Komáromy* István, róm. kath. egyház (*Széman* Endre prépost), rimaszombati kir. törvényszék (*Kubinyi* Aladar elnök, *Kolbay* Sándor, *Cseh* István, *Mészáros* István, *Langhoffer* Viktor, *Münster* Tivadar), kir. ügyészség (dr. *Mészáros* István), általános ipartestület (*K. Szabó* József, *Rónay* Gyula), jótékony nőegylet (dr. *Marikovszky* István, dr. *Wallentinyi* Dezső), egy. prot. főgimnázium (*Loysch* Ödön, *Bodor* István), polgári olvasókör (*Rábely* Miklós, dr. *Kármán* Aladar, *Tomay* Alajos), áll. elemi iskola (*Kathona* Géza, *Törköly* József), ipartestületi nyugdíjintézet (*Szabó* József, *Kovács* István, *Soós* Ferenc, *Lévai* Izsó, *Szabó* István, *Ibos* János, *Miskolczy* Lajos), Sátoralja-Ujhely, Sajógömör, Sárospatak, Szalócz, Szilicze, Tornallya, Újságírók egylete, Vigtelke, Zemplénvármegye küldöttségét *Hadik* Béla gróf főispán és *Dókus* Gyula alispán vezette. A rozsnyói máv. osztály-mérnöksége, ág. hitv. egyház, főgimnázium, áll. elemi iskola, ev. ref. egyház, izr. temetkezési egyesület, hitközség és nőegylet, jótékony nőegylet, kath. főgimnázium, kir. járásbíró, árva- és adóhivatal, postahivatal, tűzoltóegylet, polg. társalgási egyesület, róm. kath. hitközség, elemi iskola, papnevelő és püspöki leánynevelő intézet, székes káptalan, ovoda, társalgási egyesület, Rozsnyó város nagyküldöttsége (*Sziklay* Géza polgármester és *Szegeő* Gusztáv főjegyző vezetésével). Tiszakerületi ág. hitv. ev. árva- és polg. leányiskola. Végül a hírlapok képviselőinek testülete.

Délután fél 2 órakor a tér nagy részét elfoglalta a kétszáznál több kocsi s fekete lobogó alatt kivonultak a rozsnyói testületek, a váraljai kapunál felállított ivelt gyászkapuig sorfalat állott a főgimnázium ifjúsága, innen a Rákóczy-téren, *Andrássy Dénes* utcán át sortalat képezték a fiu és leányiskolai növendékek a tanítók és tanítónők felügyelete mellett. A villamos lámpák gyászfátyollal voltak betakarva az egész út mentén. A nagy tömeg kivonult hosszú kocsisorokon és gyalogosan a pályaházhoz, hol Gömör-, Abauj-Torna- és Zemplénvármegyék notabilitásai és küldöttségei már elfoglalták helyeiket a kordonon belül, s körül állották a feketébe vont sátrat, mely mellett a papság gyülekezett élén *Fábián* Ferenc kanonokkal.

A közelben állott a gyászkocsi, gyászleppel takart hófehér gyönyörű négy lóval, s a négy dúsan megpakolt hatalmas koszoru kocsi. — Megérkeztek közben *Andrássy* Gyula, Tivadar, Géza és Sándor grófok nejekkel, a várományos *Széchenyi* Aladar gróf nejevel, gróf *Majláth* József, stb. stb.

Mély esendben, zajtalanul robogott be fél 3 órakor a három kocsi álló különvonat. Az első kocsi *Sulyovszky* István kir. tan. a gróf uradalmi kormányzója, s utána a gróf *Andrássy* Dénes magas alakja tűnt elő, amint könnyedén leszállott a vonatról s a hitvese holttestét magába rejtő kocsi elé állott, hogy a felnyitáshoz ott legyen. — Ezalatt odajöttek rokonai: az *Andrássy*-család tagjai, kikkel meghatva szorított kezét, majd a gyászleppel borított utra tért, hol a sortalak között szívélyesen köszöntve *Hámos* László főispánt, kalaplevegő hallgatta meg a főispán következő beszédét:

„Méltóságos gróf ur! Kegyes jó Urunk!

Ma két éve érkezett azon megdöbbentő, mindenfelé mély fájdalmat keltő szomorú gyászír, hogy *Andrássy Francziska grófné*, méltóságod áldott lelkű hitvese, minden nemes és emberbaráti intézmény, különösen az egyházak és iskolák fenkolt szellemű áldásos jötevője, az elhagyottak, szegények, árva és özvegyek védőangyala nincsen többé az élők között. Magához szólította a jóságos Isten, hogy a siron túl is a menyekben kerje az isteni kegyelmet és atyai áldást a földön szenvedők részére.

A legmélyebb fájdalmat és szomorúságot keltette akkor szíveinkben ezen gyászír és azon körülmény,

sik, nem fél a rongyostól, sem nagy bajszától, s mikor mamája behozza a jófajta harapni valót, ő maga tolja a kis kezeivel elébe, mintha mondaná: tessék — egyék s örvendez és tapsol, mikor látja, hogy a bácsi csakugyan eszik.

Mikor magukra maradnak, *Bodor Géza* megkérdezi, a mit ugy is tud.

És te Gyulám! boldog vagy ugy e?

Nincs semmi bajom, dolgozom napról napra s már szereztünk is valamicskét a feleségemmel, a magam házában lakom.

A csavargó feláll, menni készül...

— Hová sietsz?

— A nagy világba.

— Maradj itt! Jó ismerősöm a szolgabíró, meg a jegyző, megpróbálom, hiszem, hogy tudnék neked valami állást szerezni... de egyről le kell mondanod... tudod!...

— Köszönöm Gyulám, ... köszönöm, nem maradok...

Mert a föltétel, ... az talán ... talán még csak teljesíthető volna, ... de mindennap látni ezt a régi jó barátot, a kivel felesége együtt dolgozik és fárad és bizonyosan együtt szenvedett, míg némileg zöld ágra vergődtek s a ki éppen ezért boldog, ... nem neki való, nem tudná elviselni ... semmiesetre, legalább ugy gondolja.

Mikor elbucszuk, hirtelen ajkához emeli barátja kezét, még mielőtt az visszaránthatná és Simák mester egy forró könnyecpetet érez keze fejn. Kikiséri *Bodor Géza* a kapuig, az pedig, mikor azt hiszi, hogy senki sem látja, kiemel a belső zsebéből egy üveget és szíjva magába hosszasan ... gyönyörrel a lelkétől szeszt.

nem tréfáról, hanem igazi, mély, szívet sebző szenvedésről beszéltek.

Még csak most jutott eszébe, hogy nem is köszöntötte. Közelebb ment, megszorította kezét s csodálkozva kérdezte:

— Hogy jutottál ennyire?

A nagy, tágas műhelyben egyszerre csönd lett, a segédek mind összeröföntek, ki lehet ez a gyanus személy, hogy a mester kezét fog vele. Mert biz ez nagy megtiszteltetés volt! Simák a legelső iparos volt Nagylakon, munkás, józan életű ember, a kit az uri körökben is kedveltek. Még az inas, a Pali gyerek is száját tátotta s ugy bámult mindaddig, míg a legöregebb segéd, a ki süket lévén, semmit sem hallott, irigységből oldalba nem ütötte a keze ügyébe eső pangáznival.

A rongyos ember pedig nem felelt. Simák fölvezette őt lakásába. Leültette a csinos, egyszerűen butorított vendégszobában. Az pedig kezdte magát rosszul érezni, szegényében is, de meg azért is, mert nem volt hozzászokva, hogy ilyen szívesen fogadják.

— Hogy jutottál ennyire? kérdezte újra a mester kérélnhetlen hangon s olyan különösnek tűnt föl neki, hogy ő ezt az embert, a hajdani *Bodor Gézát* vallatja.

A csavargó csendesen, elfojtott hangon felelt:

— Vagyonomat elvitte a patika ... nem ment az üzlet, hát becsuktam ... Ej-haj ... furesa, de ugy van, felénk nagyon egészségesek az emberek.

Mosolyogni is próbált, majd ismét csendesen folytatta:

— Elvesztettem mindenemet, ... tönkre mentem — feleségem is elhagyott.

Simák mester nem vette észre, hogy ez bántja legjobban a szegényt.

hogy jóságos nagyszonyunknak a messze idegenben megtartott temetésén — a távolság miatt — csak kevesen róhatták le a kegyelet adóját.

Méltóságod azonban gondoskodott arról, hogy igaz és mély halánkat kifejezhessük, midőn szeretett drága hitvesének szentelt banvait haza hozta a messze idegenből és hazai földön számára egy ezredévre maradó remek mauzoleumot emeltetett. Halás szívvel köszönjük Méltóságodnak mérhetlen szeretetét és kegyeletét, hogy nagy bizalmunkban megnyugtatónkra haza hozta a nagy halottat, s az édes haza földjében helyezte el örök nyugalomra.

Igaz és mély részvétellel sereglettünk tehát ide az ország minden részéből a megszentelt koporsó köré, hogy Méltóságodnak nagy bánatában őszintén osztozkodjunk s midőn Méltóságod, kegyes jó Urunk, szívünk sajnó sebére az Istentől gyógyírt kérünk s a nagy csapás elviselésére erőért és egészségéért esedezünk, kérjük Méltóságodat arra is: fogadja a legmélyebb őszinte igaz részvételt és soha nem csökkenő hatalmatlan tiszteltünk nyilvánítását.

A gróf mélyen meghatva ekkép válaszolt:

*Méltóságos főispán Ur! Igen tisztelt urak!*

E nehéz órában midőn jó nőmet hazahozom, rajtam egy erős érzés uralkodik, mely hálám méltó kifejezésében korlátoz engem. Isten jutalmazza jószágukért önöket. Nemes tettüket emlékezetembe zárom örökre. Igen köszönöm kegyességüket!

A gróf erre átvette a főispántól a temetésen megjelent küldöttségek finom gyászkeretű papírra nyomott jegyzékét, s Komoróczy Miklós tanárnak — kinek külön is megköszönte a rendezés körüli fáradozását — átadta azzal a kéréssel, hogy azt a mauzoleum oltárán helyezze el.

A koporsót ekközben a sátor alá szállították a következő rosznyói urak: Feymann László, Komoróczy Miklós, Ónody Károly, Hénesz Andor, Nagy Pál, Branszky Vendel, Pósch József, Czerminger Alfréd dr. Guthlon Henrik, Glück Vilmos, Váry László, Törköly János.

A papság gyászéneke között *Fábián* kanonok beszentelte a drága halott porhüvelyét magába záró érc-koporsót, melyet a gróf Andrássy Dénes hatalmas, szép koszorúja és München város koszorúja fedett, s azután gyászszolozsmák hangjai között a gyászkoecsi helyezették azt a vármegyei urak és pedig: Lukács Géza főjegyző, Fodor Gusztáv, dr. Gál Gusztáv, Gundelfingen József, ifj. Hevessy László, Komáromy István, Lengyel Iván, Maurer Oszkár, Máriássy István, Ragályi Géza, Söldes Sándor, Szelezky Zoltán, Szilárdy Béla, Sztójkovic Emil, Dr. Tóthy János.

Ezután megindult a menet Elől a keresztvivő, utánna 40 tüzlőt diszben, majd 80 bányász az égő mécsessel, a papság, a küldöttségek, hófehér lovon a zászlót vivő ezimeres lovag, s azután a négy fehér mén által vont gyászkoeci, melyet gyalog, fedetlen fővel kísért az özvegyen maradt, bánatos gróf Andrássy Dénes, követve a család tagjai által, azután a négy koszorú kocsis egy virágerdővel fedve, ismét tüzlők és végül a sok-sok ezer ember gyalog és fogatokon.

A tömött sorokban haladó menet átvonult a hatalmas nagy dísz-gyászkapuk alatt, melyeken következő feliratok voltak:

1. — "Egy asszony halt meg, a ki angyal volt — A jótékonyág nemes anyyala. Egy hitves halt meg, a ki tündökölt És férjének volt vezéreszillaga"
2. — "Meghalt, hogy éljen, míg csak él e földön, A hit, remény és a szeretet. Meghalt, hogy éljen végtelen időkig Felőle hálás, búcs emlékezet."
3. — "Idők fogával dacoló leend, Az anyag, melyben lelke élni fog Pusztíthatlan érezszozor, a melyben Szerető szíve még mindig dobog."
4. — "A halhatatlanság szép égi fénye Ragyogja az ő emléket körül Az Ur, mert angyalt nyert az ég a földről Hívének nagy diadalán örül."

A menet harangok zúgása között vonult át a vilamos fényvel megvilágított városom, majd kiért a kassai államutra, hol a kocsik beláthatatlan hosszú sora kigyózott végig s már sötét volt, mikor a mauzoleumhoz érték faklyák sorfala között. — Megkondult ekközben a krasznaborkai várban is a lélekharang s kigyultak a lángok, melyek gyönyörűen bevilágították a varat és a messze környéket.

Az egyes községek lakossága az ut mentén sorfalat állott s mély meghatottsággal, kalaplevéve, köszöntve fogadta a bazatért grófné porhüvelyét.

A mauzoleumhoz érve a gyászátor alá szállították a koporsót a papság gyászéneke és a hárskúti parasztleányokból szervezett énekkar gyönyörűen előadott megható gyászadala hangjainál. Szemben egy sátor alatt elhelyezkedtek az Andrássy család tagjai és rokonai. *Bubics* Zsigmond kassai püspök ezután beszentelte a koporsót és gyönyörű beszédet mondott, melynek befejezése ez volt:

"Kegyeletes emlékezés megörökíti kőből faragott jóságos képmásodat alatt a völgyben és kegyeletes kezek egybehalmozták idefönn a várban mindazon ereklyetárgyakat, melyek életben egykoron körülvettek; de a legnagyobb emlék ezernyi-ezer kebelben él, — azokéban, a kikkel szép életben a legfőbb jót gyakoroltad — tul e völgykaton határain, a nélkülözök nagy birodalmában, a hová eljutott jóságos jobbold, a merre áldásként hullott gazdagságot hőségszarujából a segítés aranyesője.

Franciska grófné, a ki a legigazibb asszonyi tökélyt példázta; nagy szív, nagy lélek voltál, a te emléked soha sem veszhet el, tuléli a jövőndő nemzedéket, az idővel dacoló várromokat, s késő századokban, a néplelek legendájává lesz, mely nevedet a jóság szimbolumaként áldva emlegeti. Művészi ihlet alkotott e helyen hozzád, magasztosult lelkedhez méltó műemléket, ezt a remek sírhelyet, a melynek szentelt küszöbéig most elkísértünk. Sirod nem jeltelen többé; mint a hogyan alkotásaid révén örökéletű emlékezeted: ez a mauzoleum a női eszmény dicsőítése lesz időtlen időkön át! Magányt, ki kerestél, míg az élet utjait jártad: itt is magányra lelsz! Álmod csak szép lehet, angyalok virrasztanak fölötted Jóság menyasszonya, ki ez ország rész áldása voltál. Isten veled.

S végül ti is, szeretett hveim, kik a végtiszteletre megjelentetek, és az Ur áldásának nagy halottunk jószágából részesei voltatok, imádkoztatok, hogy emléke ál-

dott legyen, s legyetek megáldva most és mindörökkön örökké. Amen!"

A kórus még egyet énekelt, azután a koporsót a mauzoleumba szállították, hol a bánatos gróf még egyszer sirva bucsuzott el imádott hitvesétől.

A faklyák kialudtak, a tömeg széteszolt s a gyászszertartás — mely a jelen voltak szívében örökké tartón emlékezetes lesz — véget ért

## Törvényhatósági élet.

Gömör-Kishont vármegye közönsége e hó 24. és 25. én tartotta pelsőzi *Hámos* László főispán elnöklése alatt rendes őszi közgyűlést.

A nagyszámban megjelent bizottsági tagokat elnöklő főispánunk szívélyes meleg szavakban üdvözölve, a közgyűlést d. e. 10 órakor nyitotta meg. Ezután olvastott alispánunk mestéri stílussal megszerkesztett kimerítő jelentése, melyből különösen kiemelendő, hogy néh. gróf Andrássy Franciska f. hó 26. án tartandó temetésére egy dísz küldöttség lenne választandó, a mely száz taggal nyomban meg is választott és kiküldetett Rozsnyóra, illetve K. H. Várallyára.

Ugyancsak alispánunk jelentése alapján a közgyűlés intézkedett, hogy a személy- és vagyonbiztonságot, különösen az értékes marha állományunkat nagy mérvben veszélyeztető kobor oláhezigányok a vármegye területéről kitiltassanak, illetve a határt túl lépők vissza kísértessenek.

A mennyiben pedig az alispáni jelentés szerint igen nagy a hátralék a pótdadókban és más vármegyei adókban, azoknak behajtására az illető hatóságok szigoruan felhivatnak.

Következett ezután a vármegyei arvaszéknél rendszeresített IV-ik ülnöki állásnak előleges pályázat alapján való betöltése, a melyre egyhangulag *Bérczy* Kálmán eddigi helyettes ülnök választott meg.

Az 1905. évi évről biraudó vmegyei virilisek névjegyzékének összeállítására, illetve a választott bizottsági tagok megüresedett helyeinek választás után való betöltése. Az erre vonatkozó közgyűlési határozat és névjegyzéke a vármegye hivatalos lapjának 46-ik számában tétetik közzé egész terjedelmében, a választás pedig folyó évi november hó 8. ik napján történik.

A vármegyei székház építési költségeinek fedezésére felvett törlesztéses kölcsön után fizetendő járulékok s egyéb nem rendszeresített kiadások fedezésére a vármegyei szabad rendelkezési alap javára a jövő 1905. évről 1% pótdó szavaztatott meg. Nemkülömben névszerinti szavazással határozottat el a vármegyei gyámpénztári tőkéknek a helybeli pénzügyhatóságnál leendő elhelyezése.

Olvastott *Gyöngyös* város kérelme a tűzkárosultak javára könyöradomány gyűjtése tárgyában. A könyöradomány gyűjtése a vármegye területén elrendeltetett.

Gróf *Andrássy* Dénesnek a vármegyei inségesek részére adományozott 10000 kor. összegért a vármegye feliratilag hálás köszönetét határozta el kifejezni.

A *randsóti* és *horkai* körök tartozó községek új körjegyzői lak és anyakönyvi irodái helyiség felépítésére, illetve annak megfelelő elhelyezésére lettek utasítva.

*Borzéte*, *Körös* és *Szalóc* községeknek a körjegyzői lak vételére vonatkozó határozata jóvá hagyatik.

A jolsvai siket-néma intézet javára a vármegye f. évi január hó 1-től 10 évre évi 2000 korona segélyt utalványozott.

Az inségügyi központi bizottságunk azon intézkedését, — hogy a már elszállított burgonya mennyiség a helyi piaci áron, azonban 6 koronánál nem olcsóbban adassék el; hogy a többi szállítmány tavaszig az eladónál raktározottassanak el tavaszi vetőmagnak — a vármegye közgyűlése jóváhagyta.

Továbbá jóváhagyásban részesítette a vármegye közönsége *Dobsina* városának a város tulajdonát képező kohók bérbeadására a borsodi acélgégyár részvény társasággal kötött bérleti szerződését is.

*Csiz* község képviselő testületének körjegyzői lakás és anyakönyvi irodái helyiség elhelyezésére megvásárolt telek és épület költségei fedezésére törlesztéses kölcsön felvételére vonatkozó határozatát szintén jóváhagyásban részesíti.

A magyar nyelv sikeres tanítása körül legtöbb érdemet szerzett néptanítókat a következőleg jutalmazta:

*Fáy* Gusztáv alapítvány" 216 korona jutalomdíjat *Mihalik* Miklós ág. hitv. nagyveszvérsi néptanítónak.

A gömörvármegyei közművelődési egyesület 100 kor. jutalmát *Scherfel* Lajos ág. hitv. ev. líkér-gyártelepi néptanítónak.

"A nemzeti alap-pénztár" 600 koronás kamat-jövedelméből pedig: 100—100 koronás jutalmat *Nagy* Lajos ág. hitv. ev. nagyrozei állami néptanítónak és *Hegedüs* Zoltán róm. kath. tiszolci állami néptanítónak.

a 80—80 koronás jutalmat *Déri* Ede róm. kath. vöröskői hercegi uradalom által alkalmazott néptanítónak és

*Lásár* Gábor gör. kath. sumjéczi néptanítónak, a 60—60 koronás jutalmat *Ringlovich* Aladár róm. kath. csetneki.

*Labos* József róm. kath. hisnyóvizi-, *Lukács* Péter ág. hitv. ev. rochfalai és *Frenyó* Dániel ág. hitv. ev. nyustyai néptanítóknak adományozta.

Végezetül a hosszú tárgysorozatban foglalt tárgyak szokott letárgyalása után a községi számadások és költségvetések tárgyalattak le és a közgyűlés 25. én a déli órákban véget ért.

## Hírek és vegyesek.

**Oktober 30-án**, azaz vasárnap délelőtt 10 órakor a helybeli ref. templomban a *reformáció emlékeztetőre*, urvacora osztással egybekötött ünnepi istentisztelet fog tartatni, melyre ezúton is felhívjuk a hívek figyelmét.

**Oktober 31-én** pedig, délelőtt 10 órakor, a helybeli főgimnázium tanári kara és tanuló ifjúsága emlékeztető énekekkel, imádsággal, ünnepi beszéddel és szavallatokkal; a hol a nagy közönséget is nemcsak szívesen látja, de legméllegben kéri, hogy ez ünnep díszét megjelenésével emelni szíveskedjék, a mint az mindenütt történik, a hol az ifjúság ilyen ünnepséget rendez.

**Államtudor.** *Ruzicska* István, helybeli róm. kath. lelkész a budapesti tudomány egyetemen a napokban tette le szép sikerrel az államtudori vizgát.

**Uj arvaszéki ülnök.** *Bérczy* Kálmán eddigi megyei arvaszéki ideiglenes ülnök a folyó hó 24-én és 25-én megtartott rendes vármegyei közgyűlésen egyhangulag arvaszéki ülnökké választott, s következő napon 26. án d. u. 3 órakor tartotta esküvőjét *Kubinyi* Andor kir. pénzügyigazgató és neje szül. *Szentmiklóssy* Arak kedves leányával *Clemmával* Tanuk voltak *Kubinyi* Bertalan vármegyei levéltáros és dr. *Sailer* Károly gyári orvos Lékérről.

**Kinevezések.** A legutóbb tartott vármegyei közgyűlésen *Hámos* László főispán dr. *Haberern* Jonáthán Pál budapesti egyetemi magántanárt vármegyénk tiszteltbeli főorvosává; dr. ifj. *Pósch* Gyula ügyvéd pedig megyei tiszteltbeli ügyész nevezte ki. Az új tiszteltbeli tisztviselők *Bérczy* Kálmán ülnökkel együtt a hivatalos esküt nyomban letették a közgyűlés színe előtt.

**Esküvő.** *Rábel* Béla borsos állatorvos, lapunk kiadótulajdonosának derék fia, november hó 3-án tartja esküvőjét *Szabó* Erzsikével, *Szabó* József mérészáros — polgárságunk kedvelt tagja — szeretetreméltó leányával.

**Főigazgatói látogatás.** *Dunay* Ferencz beszercebányai tankerületi főigazgató folyó hó 26-án a helybeli főgimnáziumban látogatást tett, megjelent a tanítási órán az egyes osztályokban s a tapasztalt eredmény feletti elismerését fejezte ki. Másnap 27-ikén a főigazgató engedélye folytán a tanítás szünetelt.

**Főrangú esküvő** volt folyó hó 25-én délután a budapesti kalvin-téri ref. templomban *Báró* Nyáry Ilonának esküvője *Dr. Kovács* József, a budapesti orvosi karnak fiatal kitűnősége. Az előkelő esküvőn képviselve voltak a báró Nyáry, gróf Csáky, báji Patay, bernáthfalvi Bernáth családok. *Sághy* Gyula udvari tanácsos és előkelő világnak sok nőtábilátása. A vidékről is százával érkeztek üdvözlő sürgönyök. Az esküvői szertartást *Juhász* László lelkész, főgimnáziumunk volt jeles növendéke végezte. Az esküvőt este 6 órakor fényes lakoma követte a menyasszony nagynénjénél, — báji Patay Gyuláné, Szathmáry Király Anna Zöldfa-utcai palotájában.

**Halálozás.** *Ragályi* Istvánt és nejét *Szakall* Mariskát mély bánat érte egyetlen kis leánykájuk folyó hó 29-én délután bekövetkezett elhunytával. A gyászoló szülők fájdalmát kiterjedt rokonság osztja meg.

**Kérelem.** A főgimnáziumi ünnepség alkalmával az előképben résztvevők számára külön fenntartott öltözökből egy női fekete galléros őszi felöltő és egy esernyő eltévedt, illetőleg elveszett. Ha valakinek tévedésből, talán véletlen kieserésből holmija közé került, szíveskedjék azokat a gimnázium igazgatóságához juttatni, hogy jogos tulajdonosaik kezébe visszakerülhessenek.

**Köszönet.** A „Napközi Otthon” javára egy magát megnevezni nem akaró, jótékonyági alapítványul egy 50 koronáról szóló „Gömörvármegyei Takarékpénztár és Hitelbank”-i betétkönyvet küldött hozzám, azon jog föntartásával, hogy ezen alapítványt alkalomadtán bármily összegig kiegészíthesse. — *Özv. dr. Marikócsy István*.

**Rablógyilkosság Csetneken.** Ma már — midőn e hirt kötelelességszerűen regisztráljuk — nemcsak vármegyeszerte, de egész országunkban borzalmat kelt, a Csetneken folyó évi október hó 23-ára, vasárnap reggelre elkövetett retentő rablógyilkosság.

Védtelen, elaggott 84 éves urnőt s ennek házvezetőjét, névszerint *özv. Kerepesy* Jenőné szül. *Szontagh* Terézia urnőt és *Raysz* Mária szül. szemelte ki áldozatává az emberben lakó legaljasabb szenvedély, a pénznek imádása, jogtalan, könnyű uton való megszerzése: a rablás vágya.

Éjjel, éjjel után hatoltak be a védtelen, s mitől sem féltő urnő lakására a rablók azon célzattal, hogy a gazdagnak hirtelen álló öreg urnőnél nagy összeg pénz fogna rabolni; miben pedig csalódnok kellett, mert pár száz forintnál nagyobb összeget sohasem tartott az öreg urnő magánál.

A behatolást megkönnyítette azon körülmény, hogy tekintettel a régi jó erkölcsű becsületes városka jó hírnevére, semmi félelmet nem ismertek a nők, sem az udvarba vezető erős vasajtót éjjelre el nem zárták, sem a szobába vezető többi ajtókat be nem csukták, szóval valóban nyitott ajtók mellett aludtak.

Tettüket rögtön gyilkossággal kezdték. A jó érzésű s mit sem sejtő *Raysz* Mária a hallott zajra ágyából kilépve, úgy a mint ágyában aludt, ment ki az előszobába megtudni a zajnak okát. A belépő gonosztevők rögtön egy fejszecsapást mértek a gyertyát tartó jobb karjára, mely azonnal eltörve hanyatlott le; erre egy irtózatos csapást mértek halántékjára, mely a koponyát darabokra törte s a szegény nő életét kioltotta. Majd egy ágyterítőbe csavarták be a halott fejet s fejlel berugták az ott levő diván alá. — Evvel végezve, hatoltak be az agg urnőhöz, ki rémtülve, ülve fogadta ágyában a gyilkosokat. Itt is a fejszével kezdték, de az agg nőnek a kétségbeesés erőt adhatott s küzdeni kezdett a gyilkosával. Mindenek előtt a fejsze fokával vágta fejbe, majd a fejsze élével mérte rá egy csapást, de az agg urnő tovább küzdött s kétségbeesett küzdelem fejlődhetett ki, melynek nyomait a holt testen a számos véraláfutás, bőrlehorzsolások s erős fojtogatási nyomok mutatják. Végre a gyilkos kést ragadott elő s mászagos módjára kettős durva metszéssel a gerincig átvágta a szegény agg nőnek torkát: mire az — természetesen rögtön meghalt.

A gyilkosok most az általuk bizonyára jól ismert szekrényt törték fel s pénz után kutattak, de nem találhattak többet egy bőrtárczába zárt néhány száz forintnál, mit magukkal is vittek. Hogy ezüstöt vagy ékszerket mit és mennyit vittek el, azt eddigelé megállapítani nem lehetett, mert a hozzátartozók nem tudták e tekintetben felvilágosítást adni. Találtak ott a gyilkosok 20 db nagy értékekről szóló takarékpénztári könyvet, ezeket azonban — nehogy nyomukra vezessenek — ovatosságból nem vették el. A rozsnyói kir. járásbírósa a helyszínre rögtön kiszállt s *Aranyossy* Béla kir. aljárásbíró vezetésével mellett három napig szakadatlanul nyomozott, melynek eredményét azonban még titokban tartják; de az urnőnek bérését: *Glocsek* Istvánt, mint hogy rajta az arcon többféle — karmolásokhoz hasonló — sértések találtak, máris letartóztatták; annyival is inkább, mivel vallomásai részben ellentmondók, részben nyilván nem

igazak. Találtak elrejtve egy fejszét, találtak vérnyomokat, lábnyomokat a szobában s az udvaron rakásban levő homokban, s találtak még értékesebb gyanújeleket is, melyeknek alapján a csendőrszervezet fáradságot nem ismerve, buzgón és ügyesen kutat és nyomoz, s erősen bizik, hogy a tettesek mihamar burokra kerülnek.

Mint halljuk, az utóbbi napokban, már két szökésben levő gyanús egyént tartóztatott le a vizsgálóbíró, kiket most huzcolnak haza Fiuméből. — A szerencsétlen áldozatok törvényszéki boncolása Dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos vezetése mellett Dr. Drachler Adolf esetneki orvos által folyó hó 24-én végeztették s tekintettel a temérdek sérülésekre, melyek gondos leírása ez esetben felette fontos, a boncolás reggeli 9 órától délutáni 3 óráig tartott. — A rémes kép, mit a tett színhelye mutatott, borzalommal feledhetetlen marad azokra, kiknek azt látniok kellett; s a jogaiban s rendjében ily vandalizmussal megsértett államrend és társadalom felemeli szavát s bosszuért kiáltva fordul az államhatóságokhoz, követelve a tettesek kézrekerítését s kérve az összeülendő esküdteket már most, hogy a fenyegetett közbiztonság s vármegyénk nyugalma érdekében legyen igazságosan szigorú s példásan torolja meg a tettet, kiírva társadalmunkból a gyilkos fekélyes részt.

**Mulatság.** A rimaszombati konzervgyár r.-társ. munkásai és munkásnői, létesítendő betegsegélyző alapjuk javára folyó évi november hó 5-én (szombaton) Tamásfalván, a „Gondúzó” helyiségeiben világpostával egybekötött jótékonycélú táncmulatságot rendeznek. Belépti-díj személyenként 80 fillér. Felülfizetések köszönettel fogadottnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 8 órakor. A táncmulatság villanyvilágítás mellett fog megtartatni.

**Agyonnyomta a krumpli.** A mult napokban Zabzon krumplit vitt egy szekeren Szakall István birtokosnak egy kocsisa. Egyszer csak azt veszik észre a tanyán, hogy szekér és lovak az udvaron vannak, de ember nincs. Nosza utánna néznek, hát az utnak egy pontján ott találják a kocsisat a krumplival telt zsákok alatt agyonnyomva. Szegény kocsis a Zabzó környékén régóta hírhedt rossz utnak lett az áldozata

**Medvevadászat** Szepesházy Kálmán főbörgehercegi főerdésztől vettük ez érdekes sorokat, s ezt a vadászatkedvelők részére itt közöljük: A balogi pagonyban, a mióta a tölgyfák érik, több medve tartózkodik. s folyó hó 17-én Csaszókóczy erdőgondnokkal és Mihálik erdészgyakornokkal a balogi plateanra kirándultunk, hogy két erdőőr és hajtóebek segítségével az ottani erdőrengetegben a makkra idevonult medvékre vadászunk. Ezen kiránduláson kedvezett az őszi időjárás. — Az utolsó-előtti hajtásban Csaszókóczy erdőmesterre a sűrűségben két medve közeledett, de lőtávolságra nem jöven, a hajtásból kimenekültek a nélkül, hogy a kutyák azokat felvették volna. Négy óra tájban ebédeltünk s már is lemondunk, hogy az nap sikeres vadászatunk legyen, mégis hazafelé megkíséreltünk egy utolsó hajtást. Nekem a nagy bükk-hagyás fánál jelöltetett ki az állás, s ebéd után természetesen találtam vadászpálmára rágyujtani, s e közben gyönyörködtem a nap lementében s a kilátás szépségében. Pár perczig állottam mezdulatlanul, midőn a hajtás ellenkező irányából neszt hallván, figyelni kezdtem s erre váratlanul 60 lépésnyi távolságban a sűrűségről egy komorfekete hatalmas medve alakja tűnt elő. Hirtelenül oda gyujtani egy pillanat műve volt, s a maczkó rémitő ordítással jelezte, hogy lövésem célát nem tévesztett s a sűrűségben bömbölve, a gazt törte menekült. Ekközben a kutyák vadászókat vettek fel s tőlem egy pár száz lépésnyire standtantot adtak Oda siettünk valamennyien, de rövid idő múlva a hajtást abba hagytuk. A mint összegyülekeztünk, előadtam kalandomat, s mivel a többiek is a megsebzett medve fűvöltését hallották a lövés helyére igyekeztek. Elhatároztuk, hogy csak másnap jövünk ki a megsebzett medve felkeresésére, mivel beesteledett. Aközben az egyik kutya jó távol a völgyben, a merre a medve menekült, standtantot adott, -- rohamlépésben siettünk a völgybe, a hol a medve, midőn a többi kutya is attackozta, a nagy sűrűségben tombolni kezdett. A sűrűségbe behatolni nem akartunk, mivel ott a sötétben a medvét megpillantani ugy sem lehetett volna. — Az erdőmester felülről a sűrűségben már akkor behatolt s ezáltal a medvét a tisztásra szorította, mert a mint közvetlen a sűrűség mellett állottam, nagy zajjal hallottam a medvét felém közeledni. Alig hátráltam helyemről pár lépésnyire, mikor előbbi helyemet a medve elfoglalta s bögésével, hátulsó lábán állva a holdvilágnál érdekes látványt nyujtott. A holdvilágnál ráfőttem a medvére, mire a medve lábaim elé gurult, de a kutya falkától megtámadva, utolsó erőit összeszedve, azoknak rontott s érdekes medve-kutya tánc kezdődött az erdei tisztáson. — Még három lövés történt a medvére míg teljesen kimult, s akkor fáklafény mellett szállítottuk a hatalmas állatot Meleghegyre. Az első lövésem, mely lágyékon, érte halálos kimenetelű lett volna, mivel a gyomra és a belek kilógtak s azokat két méternyire maga után vonszolta. Másnap a balogi legényegylet kasznójában diszgyűlést tartottunk s ez alkalommal fogyasztottuk el a medve pecsenyéjét.

**Az apját ölte meg.** Id. Lőkös József Poszoba községnek réma volt. Több ízben volt az állami törvényekkel összefüggése, mi miatt börtönben is ült. Feleségének kintója volt s az asszony elhagyni sem merte, mivel attól félt, hogy megöli. Itta a pálinkát szertelenül s ilyenkor az élőfába is belekötött s szava járása volt: „ide jöjjön a ki tübe akar harapni” — A mult hét végén is több ízben összekinozta a feleségét, ki most levelet irt Putnokon lakó eszmadia mester fiának, ifj Lőkös Józsefnek, hogy jöjjön haza, tegyen valamit s mentse meg az örökös ütlegektől. A fiu szombaton haza is jött s apját jogos szemrehányásokkal vette elő, mire a dühös apa fiát is ütni kezdte. Erre a fiu és apa között veszekedés fejlődött ki melynek eredménye az lett, hogy az apa koponyasértést kapott, melynek folytán hétfőre virradóra elhalt. A megejtett törvényszéki boncolás, melyhez kedden dr. Zehery István törvényszéki orvos kiszállt — kiderítette, hogy az apa valóban a fia ütésének folytán halt el. — Mentsége a fiunak nagy, mivel apja szörnyű bűnös ember volt, mivel továbbá édes anyja védelmében követte el tettet, s végre, mivel nem volt szándéka más, mint apját megfenyíteni. — Az érdekes bűnesetben

a vizsgálatot a tornallyai járásbíró vizsgálobírája Bazilidesz Barna albiró vezeti s a büroperben a deczemberi esküdtszék lesz hivatva ítéletet mondani.

## Szerkesztői üzenetek.

H. Z. Hanva Mihelyt reá kerül a sor azonnal közöljük.  
**Fruska.** Budapest. Miért hallgat? Sajnáljuk, de titokban nem közölhetjük

## Nyilt-tér. \*)

Alulírott ezennel kijelentem, hogy a „Sajó Vidék” című Rozsnyón megjelenő hetilap 1903 márczius hó 26-án kiadott 13-ik számában a nyilt-térben, valamint ugyane lap 1903 április hó 9-ik számában a nyilt-térben megjelent és Komoróczy Miklós ellen intézett támadó nyilatkozataim *féltértesen alapultak, miért is ezek fölött sajnálatommal fejezem ki és kérem azokat meg nem történelnek tekinteni.*

Budapestben, 1904. október hó 15-én.  
Előttünk, mint tanuk előtt: *Markó Miklós s. k.*  
*Szelvár Adolf s. k.*  
*Prókay Nándor s. k.*

\*) E rovatban közöltekért felelősséget nem vállal a Szerk.

## Azonnal kiadó lakás.

A **tamásfali-utca 7. szám** alatt egy lakás, mely 3 szoba, konyha, éléskamara és egyéb hozzátartozó mellékhelyiségekből áll, azonnal **bérbe kiadó**, esetleg **szabad kézből eladó**. — Tudakozódásokra ugyanott a tulajdonossal bármikor értekezhetni.

## Eladó szántóföld.

A vásártérrel szemben — a faraktár közelében — egy hold szántóföld (belsőség) szabad kézből eladó. — Venni szándékozók forduljanak **özv. Czupok Istvánné** tulajdonosnéhoz Szijjártó-utca 80. sz. 1—3

## Eladó állványfák.

A rimaszombati főgimnázium építéséből visszamaradt, mintegy 1600 darab állványdeszka és 200 köbméter állványfa. jutányos áron eladó. Értekezhetni: **Varga Lajos** vállalkozóval

## Kiadó lakás.

A **Szijjártó-utca 12. szám** alatt egy kényelmes lakás 3 szobával, konyha, kamara, pince és egy darab kerttel, ugyszintén a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel **folyó évi november hó 1-től bérbe kiadó**. — Beregni szándékozók forduljanak **Benyó Béla** megbízottnak. (Deák F. u. 8. sz.)

## Hirdetmény.

**A gömörmezei nép- és iparbank** a 6462, 5781, 5177, 5196, 5955, 6243, 6411, 6412, 6118, 5742, 5966, 6115, 6090, 6541, 6213, 5990, 6415, 6440, 6026, 6066, 6067, 6183, 6616, 6309, 6277, 6223, 6405, 6231, 6356, 4862, 6577, 6536, 6386, 6295, 6544, 6578, 6423, 6582, 6563, 6590, 6478, 6522, 6377, 6389, 6417, 6525, 6596, 6499, 6506, 6597, 6543 és 6598. számok alatt elzálogosított és nem rendezett kézi zálogtárgyakat, u. m.: arany ékszereket, ezüst evő- és disz eszközöket s különféle értékpapirokat **1904. évi november hó 26-án** délután 2 (két) óráján saját helyiségében elárvereztetni.

Rimaszombat, 1904. október 18.

1—2

**Az Igazgatóság.**

## Hirdetmény.

A nagyrőcei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik: miszerint a **zolyombrezó-breznóbánya-tiszolci h é vasut breznóbánya-vereskő vonala** számára az alább megnevezett határokból kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnapok tüzetnek ki, úgy-mint: **Polonka** községre nézve **1904. évi november hó 23-án délelőtt 10 óra** Polonka vasuti állomásra; **Závadka** és **Helpa** községre nézve **1904. évi november hó 24-én délelőtt 10 óra** Helpa vasuti állomásra és **Pohorella** és **Sumjác** községre nézve **1904. évi november hó 25-én délelőtt 10 óra** Pohorella vasgyár vasuti állomásra.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszték, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgálmat s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a feunebbi határokból a fentnevezett vasutvonal számára kisajátított területekért járó s az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármilyen cím alatt igényt tartanak: ezeket **1904. évi deczember hó 22-ig** ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentésük, minthogy a később jelentkezők, észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított terület-ről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekkönyvi hivatalban betekinthető.

Kelt Nagyrőczen a kir. tkvi hatóságnál 1904. évi október 21-én. **Dessewffy Arpád**, kir. bíró.

## Hirdetmény.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvény-társaság likér-nyustyai élelmezési üzletekhez tartozó

## mészárszéket

**1905. év január 1-étől** kezdve bérbeadjuk.

Pályázni kívánók a feltételeket személyesen vagy írásban az alulirt czimtól kaphatják meg

**Élelmezési üzlet,**

2—3

Likér kohótelep, u. p. Nyustya.

## Hirdetmény.

516 sz. — Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbíró 1904. évi V. 444. számú végzése következtében **Institórisz Endre** ügyvéd által képviselt **Rimaszombat város** javára **ifj. Oszkocsil János és neje** ellen 968 kor. 52 fill. s járulékal erejéig 1904. évi július hó 11-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1140 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, sertések, széna stb nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíró 1904. évi V. 444—2 számú végzése folytán 448 kor. 52 fillér hátralék tökekövetelés, ennek felszámítandó kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 64 kor. 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Pusztaszabadkán, adósok lakásán leendő eszközölésére **1904. évi november hó 7-ik** napjának délutáni 2 óraja határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszombat, 1904. évi október hó 22-én.

**Gaskó**, kir. bir. végrehajtó.

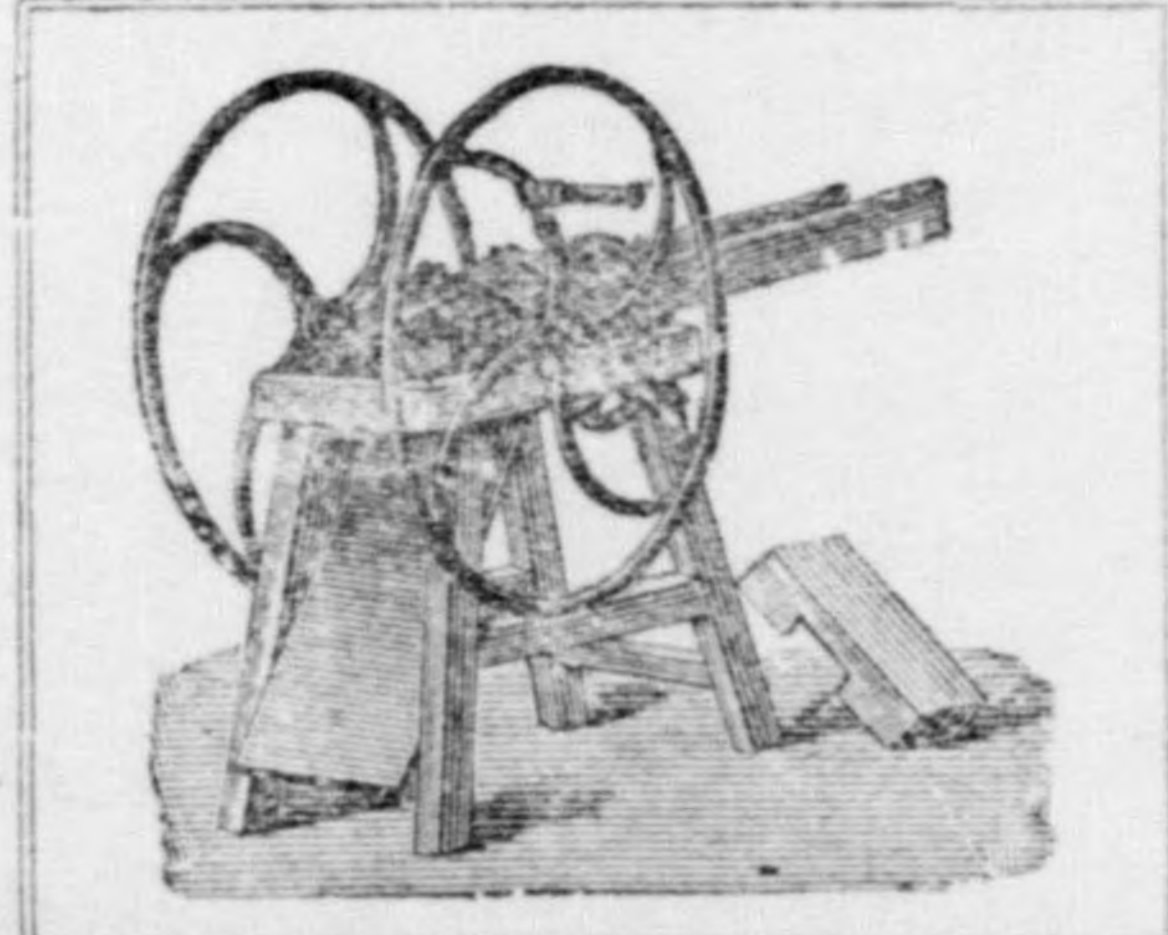
# FLEISCHER és TÁRSA

gazdasági gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jöhrnevé gépeit, nevezetesen:



**Szeoskavágókat**, kézi- vagy járgányhajtásra.  
**Répvágókat és tengerimorzsolókat.**  
**Olajsajtolókat és olajmagpörkölőket.**  
**Olajmag-zúzókat**, — továbbá örlő és daráló malmokat,



**Progress-tisztító gépeket, lisztosztályozó hengereket,**

**szivattyúkat, gőzgépeket és gőzkazánokat, malom- és szeszgyár-berendezéseket stb.** 1—6

**Gépeink, eszközeink** és egyéb **gyártmányainkat** készletben tartjuk gyárunkban. — Gazdasági gépeink **képes**, valamint öntődének gyártmányai **árjegyzékét** kívánatra bérmentve küldjük